

ΕΚΘΕΣΗ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΔΙΑΒΟΥΛΕΥΣΗΣ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ:

Υπουργείο Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων

ΤΙΤΛΟΣ ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ ΝΟΜΟΥ:

«Διατήρηση δεδομένων που παράγονται ή υποβάλλονται σε επεξεργασία σε συνάρτηση με την παροχή διαθέσιμων στο κοινό υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών ή δημόσιων δικτύων επικοινωνιών, χρήση συστημάτων επιτήρησης με τη λήψη ή καταγραφή ήχου ή εικόνας σε δημόσιους χώρους και συναφείς διατάξεις»

ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΑΝΑΡΤΗΣΗΣ ΤΟΥ ΠΡΟΣΧΕΔΙΟΥ ΝΟΜΟΥ ΣΤΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ:

14 Ιουνίου 2010

ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΕΝΑΡΞΗΣ ΤΗΣ ΔΙΑΒΟΥΛΕΥΣΗΣ:

14 Ιουνίου 2010

ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΛΗΞΗΣ ΤΗΣ ΔΙΑΒΟΥΛΕΥΣΗΣ:

21 Ιουνίου 2010

ΑΡΙΘΜΟΣ ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΝΤΩΝ:

ΣΥΝΟΛΙΚΑ:

12

ΚΑΤ' ΑΡΘΡΟΝ:

Άρθρο 1: 5 σχόλια

Άρθρο 2: 4 σχόλια

Άρθρο 3: 7 σχόλια

Άρθρο 4: 4 σχόλια

Άρθρο 5: 7 σχόλια

Άρθρο 6: 10 σχόλια
Άρθρο 7: 2 σχόλια
Άρθρο 8: 6 σχόλια
Άρθρο 9: 3 σχόλια
Άρθρο 10: 1 σχόλιο
Άρθρο 11: 4 σχόλια
Άρθρο 12: 1 σχόλιο
Άρθρο 13: 1 σχόλιο
Άρθρο 14: 0 σχόλια
Άρθρο 15: 0 σχόλια
Άρθρο 16: 0 σχόλια
Άρθρο 17: 0 σχόλια
Άρθρο 18: 0 σχόλια
Άρθρο 19: 5 σχόλια

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΣΧΟΛΙΩΝ ΕΠΙ ΤΟΥ ΠΡΟΣΧΕΔΙΟΥ ΝΟΜΟΥ

ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΣΧΟΛΙΩΝ ΕΠΙ ΤΗΣ ΑΡΧΗΣ:

Το προτεινόμενο σχέδιο νόμου (και ιδίως το Κεφάλαιο Α' αυτού), προκάλεσε το έντονο ενδιαφέρον των παρόχων διαθέσιμων στο κοινό υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών ή δημόσιων δικτύων επικοινωνιών (ΟΤΕ Α.Ε., COSMOTE – ΚΙΝΗΤΕΣ ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΕΣ Α.Ε., VODAFON-ΠΑΝΑΦΟΝ ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ, WIND ΕΛΛΑΣ ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΕΣ Α.Ε.Β.Ε., FORTHNET Α.Ε., HELLAS ON LINE Α.Ε., ΣΥΤΑ ΕΛΛΑΣ ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΚΗ Α.Ε.), οι οποίοι συμμετείχαν ενεργά στη δημόσια διαβούλευση με την υποβολή παρατηρήσεων και σχολίων. Ομοίως, σχόλια και παρατηρήσεις υπεβλήθησαν από την Ένωση Εταιρειών Κινητής Τηλεφωνίας, το Υπουργείο Προστασίας του Πολίτη, την Εθνική Υπηρεσία Πληροφοριών και το Υπουργείο Υποδομών, Μεταφορών & Δικτύων. Τα σχόλια των συμμετεχόντων (που αφορούν στο Κεφάλαιο Α' του νομοσχεδίου) μπορούν να κωδικοποιηθούν στα εξής θεματικά αντικείμενα: α) Αντικείμενο

και πεδίο εφαρμογής β) Κατηγορίες διατηρούμενων δεδομένων, γ) Χρόνος & τόπος διατήρησης των δεδομένων, δ) Τρόπος διαβίβασης των δεδομένων στις αρμόδιες αρχές και διαδικασία διαγραφής των διατηρούμενων δεδομένων, ε) Ποινικές κυρώσεις σε περίπτωση τέλεσης του αδικήματος από αμέλεια, στ) Έναρξη ισχύος του νόμου – πρόβλεψη μεταβατικής διάταξης, ε) Έλλειψη κωδικοποίησης του ισχύοντος νομοθετικού πλαισίου που αφορά στο απόρρητο και στην ασφάλεια των επικοινωνιών, καθώς και στην προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα στον τομέα των ηλεκτρονικών επικοινωνιών και στ) Κρατική επιδότηση ή κάλυψη από το κράτος των εξόδων για την αγορά και συντήρηση του αναγκαίου εξοπλισμού των παρόχων.

ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΣΧΟΛΙΩΝ ΚΑΤ' ΑΡΘΡΟΝ:

ΑΡΘΡΟ 1 – Αντικείμενο και πεδίο εφαρμογής:

ΣΧΟΛΙΑ:

Στην παράγραφο 1 προτείνεται να διαγραφεί η φράση «που είναι εγκαταστημένοι στην Ελληνική Επικράτεια» και να προστεθεί «που παρέχουν υπηρεσίες στην Ελληνική Επικράτεια».

Επίσης, προτείνεται να τροποποιηθεί η παράγραφος 1 ως εξής: «Οι πάροχοι διαθέσιμων..., προκειμένου τα δεδομένα αυτά να καθίστανται διαθέσιμα στις αρμόδιες αρχές αποκλειστικά και μόνο για τη διακρίβωση ιδιαίτερα σοβαρών εγκλημάτων, όπως αυτά ορίζονται στα άρθρα 3 & 4 του ν. 2225/1994».

ΑΡΘΡΟ 3 – Υποχρεώσεις παρόχων ως προς τη διατήρηση των δεδομένων:

ΣΧΟΛΙΑ:

Η παράγραφος 2 προτείνεται να αναδιατυπωθεί ως εξής: «Στην υποχρέωση διατήρησης της προηγούμενης παραγράφου περιλαμβάνεται και η διατήρηση των δεδομένων των ανεπιτυχών κλήσεων, όταν αυτά παράγονται ή υποβάλλονται σε επεξεργασία ή όταν αυτά αποθηκεύονται ή καταγράφονται από τους παραπάνω παρόχους». Επίσης προτείνεται να διαγραφεί το τελευταίο εδάφιο της παραγράφου 2 που ορίζει ότι: «Οι πάροχοι δεν υποχρεούνται να διατηρούν δεδομένα σε σχέση με κλήσεις, κατά τις οποίες δεν επιτυγχάνεται σύνδεση».

ΑΡΘΡΟ 5 – Κατηγορίες διατηρούμενων δεδομένων:

ΣΧΟΛΙΑ:

Στην παράγραφο 1 περίπτωση α' υποπερίπτωση ββ' προτείνεται η λέξη «όνομα» να αντικατασταθεί με τη λέξη «ονοματεπώνυμο».

Επίσης, προτείνεται να απαλειφθεί η υποπερίπτωση στστ' της περίπτωσης β' της παραγράφου 5.

Αναφορικά με τους συνδρομητές καρτοκινητών συνδέσεων, επισημάνθηκε ότι κατά τη διαδικασία της ταυτοποίησης σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 3783/2009 δεν περιλαμβάνεται στα υποχρεωτικά προς συλλογή στοιχεία η διεύθυνση κατοικίας ή διαμονής του συνδρομητή. Ως εκ τούτου, προτάθηκε η άρση της αντίφασης αυτής με την τροποποίηση του ν. 3783/2009.

ΑΡΘΡΟ 6 – Τόπος και διάρκεια διατήρησης:

ΣΧΟΛΙΑ:

Οι προτάσεις των παρόχων σχετικά με το χρόνο διατήρησης των δεδομένων ποικίλλουν. Ειδικότερα, προτείνεται χρονικό διάστημα από 1-2 έτη έως 5-20 έτη (χρόνος παραγραφής των αξιώσεων των παρόχων που πηγάζουν από τη μη πληρωμή των λογαριασμών του συνδρομητή). Η ΕΥΠ προτείνει 1 έτος, ενώ το Υπουργείο Προστασίας του Πολίτη 18 μήνες. Επιπλέον, για τη συμβατότητα της ρύθμισης με άλλες διατάξεις της κείμενης νομοθεσίας, ορισμένοι πάροχοι προτείνουν να διαχωρισθεί η διατήρηση των δεδομένων αποκλειστικά για τους σκοπούς του παρόντος σχεδίου νόμου, από άλλους σκοπούς (πχ χρέωσης).

Αναφορικά με τον τόπο διατήρησης των δεδομένων, ορισμένοι πάροχοι υποστηρίζουν ότι η διατήρηση δεδομένων «εντός της Ελληνικής Επικράτειας» έρχεται σε αντίθεση με την Οδηγία 2006/24/ΕΚ και με το άρθρο 9 ν. 2472/1997 (αρχή ελεύθερης διαβίβασης δεδομένων μεταξύ των κρατών μελών της ΕΕ). Προτείνεται η αντικατάσταση της φράσης «εντός των ορίων της Ελληνικής Επικράτειας» με τη φράση «εντός των ορίων της Ευρωπαϊκής Ένωσης».

Επίσης, ορισμένοι πάροχοι προτείνουν στο δεύτερο εδάφιο να διαγραφεί η λέξη «αυτοματοποιημένη» διαδικασία καταστροφής των δεδομένων, ενώ, ζητούν να διευκρινισθούν οι υποχρεώσεις των παρόχων αναφορικά με τα δεδομένα, στα οποία έχει αποκτηθεί νομίμως πρόσβαση από τις αρμόδιες αρχές, στο πλαίσιο της διαδικασίας άρσης του απορρήτου. Τέλος, το Υπουργείο Υποδομών, Μεταφορών & Δικτύων πρότεινε την αναδιατύπωση της διάταξης του πρώτου εδαφίου ως εξής: «Τα δεδομένα του προηγούμενου άρθρου παράγονται και αποθηκεύονται σε φυσικά μέσα, τα οποία ευρίσκονται

εντός των ορίων της Ελληνικής Επικράτειας. Τα δεδομένα του προηγούμενου άρθρου διατηρούνται επί έξι (6) μήνες από την ημερομηνία της επικοινωνίας σύμφωνα με τις προϋποθέσεις που ορίζονται στα άρθρα 7 και 8 του παρόντος».

ΑΡΘΡΟ 8 – Τρόπος διατήρησης και διαβίβασης δεδομένων:

ΣΧΟΛΙΑ:

Το Υπουργείο Προστασίας του Πολίτη πρότεινε η παράγραφος 1 να αναδιατυπωθεί ως εξής: «Ο πάροχος διαθέσιμων στο κοινό υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών ή δημόσιου δικτύου επικοινωνιών υποχρεούται να διατηρεί τα δεδομένα του άρθρου 5 του παρόντος κατά τρόπο που να μπορούν να τύχουν ηλεκτρονικής επεξεργασίας και να διαβιβασθούν, σύμφωνα με τη διαδικασία του άρθρου 4, στις αρμόδιες αρχές χωρίς αδικαιολόγητη καθυστέρηση». Την εν λόγω διατύπωση πρότεινε και η Ένωση Εταιρειών Κινητής Τηλεφωνίας, επισημαίνοντας ότι η διαβίβαση των διατηρούμενων δεδομένων θα πρέπει να γίνεται από την παραλαβή της οικείας διάταξης από τους παρόχους και όχι από την ημερομηνία έκδοσης αυτής. Ορισμένοι πάροχοι προτείνουν η διαβίβαση να γίνεται μέσα σε διάστημα 1,5 μηνός από την ημερομηνία παραλαβής της οικείας διάταξης.

Η ΕΥΠ πρότεινε να αναδιατυπωθεί η παράγραφος 1 ως εξής: «Ο πάροχος διαθέσιμων στο κοινό υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών ή δημόσιου δικτύου επικοινωνιών υποχρεούται να διατηρεί τα δεδομένα του άρθρου 5 του παρόντος και κάθε άλλη πληροφορία σχετικά με αυτά, κατά τρόπο που να μπορούν να τύχουν επεξεργασίας και να διαβιβασθούν, σύμφωνα με τη διαδικασία του άρθρου 4, στις αρμόδιες αρχές εντός των τριών (3) επόμενων εργασίμων ημερών, εκτός και αν συντρέχει λόγος ανωτέρας βίας».

ΑΡΘΡΟ 11 – Ποινικές κυρώσεις:

ΣΧΟΛΙΑ:

Η παράγραφος 4 προτείνεται να απαλειφθεί ή διαφορετικά να ορισθεί, ότι η προβλεπόμενη ποινή θα επιβάλλεται μόνο στις περιπτώσεις που οι πράξεις των παραγράφων 1 και 2 του άρθρου 11 τελούνται με βαριά αμέλεια.

ΑΡΘΡΟ 19 – Έναρξη ισχύος:

ΣΧΟΛΙΑ:

Αναφορικά με την έναρξη ισχύος του κεφαλαίου Α΄ του νομοσχεδίου ορισμένοι πάροχοι προτείνουν η εν λόγω διάταξη να αναδιατυπωθεί ως εξής: «Η ισχύς του παρόντος νόμου αρχίζει από τη δημοσίευση του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, εκτός αν στις επιμέρους διατάξεις του ορίζεται διαφορετικά και θα αφορά σε δεδομένα που συλλέγονται μετά τη δημοσίευσή του». Επίσης, προτείνουν να τεθεί μεταβατική διάταξη, διότι θα χρειασθεί χρονικό διάστημα προσαρμογής πχ 6 μήνες από τη δημοσίευση του νόμου, για την υλοποίηση των τεχνικών εφαρμογών που απαιτούνται, προκειμένου να συμμορφωθούν με τις επιβαλλόμενες υποχρεώσεις τους.

*****

Από τη μελέτη του συνόλου των σχολίων, προτάσεων και παρατηρήσεων, συνάγεται το συμπέρασμα ότι το σχέδιο νόμου κινείται προς τη σωστή κατεύθυνση, ενσωματώνοντας αποτελεσματικά στην ελληνική έννομη τάξη, με το Κεφάλαιο Α΄ αυτού, τις διατάξεις της Οδηγίας 2006/24/ΕΚ.

Αρκετές από τις παρατηρήσεις που διατυπώθηκαν σχετικά με το Κεφάλαιο Α΄ υιοθετήθηκαν εν μέρει ή στο σύνολο τους στο τελικό Σχέδιο που υποβάλλεται στο Εθνικό Κοινοβούλιο.

Ειδικότερα, οι πιο σημαντικές προτάσεις που υιοθετήθηκαν είναι οι ακόλουθες:

1. Στην παράγραφο 1 του άρθρου 1 απαλείφθηκε η φράση «που είναι εγκατεστημένοι στην Ελληνική Επικράτεια», σύμφωνα με την πρόταση ορισμένων παρόχων. Και τούτο διότι σύμφωνα με το ισχύον νομοθετικό πλαίσιο (ν. 3431/2006 «περί ηλεκτρονικών επικοινωνιών και άλλες διατάξεις» και Κανονισμό Γενικών Αδειών της Εθνικής Επιτροπής Τηλεπικοινωνιών και Ταχυδρομείων (Ε.Ε.Τ.Τ.)) στην ΕΕΕΤ καταχωρούνται οι πάροχοι που διατηρούν δίκτυο/υποδομή στην Ελλάδα ή παρέχουν ηλεκτρονικές επικοινωνίες στην Ελλάδα (συμπεριλαμβανομένης της πρόσβασης στο διαδίκτυο και της τηλεφωνίας μέσω διαδικτύου). Συνεπώς, δεν απαιτείται εγκατάσταση των παρόχων στην Ελληνική Επικράτεια. Τούτο διευκρινίζεται και στην αιτιολογική έκθεση, όπου επισημαίνεται ότι η παροχή δικτύων ή/και υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών επιτρέπεται υπό το καθεστώς γενικής αδειας του άρθρου 21 του ν. 3471/2006. Επίσης, στην παράγραφο 1 του άρθρου 1 αποσαφηνίσθηκε ότι τα ιδιαίτερα σοβαρά εγκλήματα είναι αυτά που ορίζονται στο άρθρο 4 του ν. 2225/1994, σύμφωνα με την πρόταση ορισμένων παρόχων.
2. Η παράγραφος 2 του άρθρου 3 αναδιατυπώθηκε σύμφωνα με την πρόταση της ΕΥΠ, προκειμένου να καταστεί πιο σαφής η ρύθμιση σχετικά με την υποχρέωση διατήρησης των δεδομένων των ανεπιτυχών κλήσεων.

3. Στο άρθρο 5 παράγραφος 1 περίπτωση α' υποπερίπτωση ββ' η λέξη «όνομα» αντικαταστάθηκε με την ακριβέστερη διατύπωση «ονοματεπώνυμο». Επίσης, προστέθηκε αυτοτελές άρθρο 18, προκειμένου να αρθούν οι αντιφάσεις που θα ανέκυπταν από τις ρυθμίσεις του παρόντος σχεδίου νόμου με αυτές του ν. 3783/2009. Ειδικότερα, με την παράγραφο 1 του άρθρου 18 ορίζεται πλέον ρητά ότι στα στοιχεία ταυτότητας συνδρομητή φυσικού προσώπου περιλαμβάνεται και η «διεύθυνση κατοικίας ή διαμονής» του. Επιπλέον, στην παράγραφο 2 του άρθρου 18 ορίζεται ότι η υποχρέωση των παρόχων για διατήρηση και διαβίβαση της διεύθυνσης του συνδρομητή ή του εγγεγραμμένου χρήστη ως κατηγορίας δεδομένων του άρθρου 5 του σχεδίου νόμου αφορά στις συμβάσεις παρόχου με συνδρομητή ή εγγεγραμμένο χρήστη που συνάπτονται μετά την έναρξη ισχύος του νόμου.
4. Στο άρθρο 6, ως χρόνος διατήρησης των δεδομένων ορίσθηκε το διάστημα των δώδεκα μηνών και ως εκ τούτου οι διατάξεις του παρόντος σχεδίου νόμου εναρμονίζονται με τις διατάξεις του ν. 3783/2009. Επίσης, υιοθετώντας την πρόταση του Υπουργείου Υποδομών, Μεταφορών & Δικτύων, ως τόπος διατήρησης των δεδομένων και των φυσικών μέσων, στα οποία τα εν λόγω δεδομένα αποθηκεύονται, ορίσθηκε η Ελληνική Επικράτεια. Επίσης, αποσαφηνίσθηκε ότι τα δεδομένα διατηρούνται για τους σκοπούς του κεφαλαίου Α' του σχεδίου νόμου που σημαίνει ότι αν η διατήρηση ορισμένων δεδομένων επιβάλλεται από διατάξεις άλλων νομοθετικών κειμένων για μεγαλύτερο χρονικό διάστημα, τότε τα εν λόγω δεδομένα θα πρέπει να διατηρούνται. Τέλος, ορίσθηκε ρητά ότι τα διατηρούμενα δεδομένα, εφόσον παρήλθε η προθεσμία των 12 μηνών, καταστρέφονται από τον πάροχο μέσα σε δέκα ημέρες από την κοινοποίηση σ' αυτόν σχετικής διάταξης που υποχρεώνεται να εκδώσει το κατά περίπτωση αρμόδιο όργανο, όπως ορίζεται στις παραγράφους 4, 5 και 6 του άρθρου 4 του ν. 2225/1994, όταν παύσουν οι λόγοι για τους οποίους διατάχθηκε η πρόσβαση στα δεδομένα.
5. Στο άρθρο 8 παράγραφος 1 υιοθετήθηκε η πρόταση του Υπουργείου Προστασίας του Πολίτη για ηλεκτρονική επεξεργασία των δεδομένων από τους παρόχους, και, επίσης, η πρόταση της ΕΥΠ για τον καθορισμό χρονικού διαστήματος διαβίβασης των εν λόγω δεδομένων. Ειδικότερα, ορίσθηκε ότι η διαβίβαση των διατηρούμενων δεδομένων πρέπει να γίνεται μέσα σε τρεις εργάσιμες ημέρες από τη γνωστοποίηση της διάταξης για την πρόσβαση στα δεδομένα που εκδίδει η αρμόδια αρχή κατά τους ορισμούς των παραγράφων 4, 5 και 6 του άρθρου 4 του ν. 2225/1994.
6. Τέλος, υιοθετήθηκε η άποψη ορισμένων παρόχων σχετικά με την αναγκαιότητα κωδικοποίησης σε ενιαίο κείμενο των διατάξεων που αφορούν στο απόρρητο και στην ασφάλεια των επικοινωνιών, καθώς και στην προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα στον τομέα των ηλεκτρονικών επικοινωνιών. Ειδικότερα, με το άρθρο 17 προβλέφθηκε η σύσταση Επιτροπής για την κατάρτιση σχετικού σχεδίου νόμου.